

HABERLER

YENİ MADEN YASASI YÜRÜRLÜĞEGİRDİ

Yeni Maden Yasası 15.6.1985 gün ve 18785 sayılı Reimi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. 3213 sayılı yeni Maden Yasası'nın yürürlüğe girmesinden önce Oda Yönetim Kurulu'muzun yasa ile ilgili olarak basına yapmış olduğu açıklama metni aşağıdadır.

Yeni Maden Yasası, "Özei 5ektör= Millet" Anlayışını Getiriyor

6309 sayılı Maden Yasası yürürlükten kalkmak üzeredir. 4 Haziran 1985 günü TBMM'de kabul edilen yeni yasa, diğer aşamaları da engelsiz geçtiği takdirde sektörümüzü yeniden şekillendirecektir.

Yasa'nın en önemli yönü, tümüyle liberal bir anlayışın ürünü olmasıdır. Eski yasada, sektördeki hukuki ilişkiler karma ekonomik yapıya göre oluşturuluyordu. Yeni Yasa'da ise, bu ilkeden vazgeçilerek özel sektöre ağırlık veriliyor.

6309 sayılı eski yasa 1954 yılında yürürlüğe girdi. O günün Türkiye'siyle günümüz arasında benzer bazı yönler var. 1954'de de bugün olduğu gibi "yabancı sermaye" ye davetiyeler çıkarılıyordu. Ancak o yılların öncesinde Türkiye'de, himayeci devlet yaklaşımının etkin olduğu 1940'lı yıllar, hatta kesin himayeci devlet görüşünün egemen olduğu 1930'lu yıllar yaşanmıştı. Günümüz koşullarında ise, bu etkinin varlığından bile söz etmek olanaksızdır.

YASA TARİHİ ÖNEM TAŞIYOR. . .

En önemli doğal servetlerden olan madenler, yenilenme olanağı bulunmayan, bir kez tüketildi mi, yerine tekrar konulması mümkün olmayan, kaynaklardır. Üstelik, yenilenemeyen bu doğal

servetlerde gelecek kuşakların da payı var. Bu denli önemli, kıt ve üzerinde kıskançlıkla durulması gereken madenler, yeni yasayla özel sektöre ve yabancı sermayeye daha fazla açılmaktadır. Bu bakımdan yasa tarihi bir önem de taşıyor.

Daha iki yıl önce bor tuzları, trona (tabii soda), asfaltit ve nükleer enerji hammaddeleri, stratejik olarak ilan edildi. Bu nedenle özel sektörün arama ve işletme hakları elinden alındı. Yeni yasa bu kısıtlamayı kaldırıyor. İki yılda teknolojik ve ekonomik yönden ne değişmiştir ki, bu kısıtlamalar kaldırılmaktadır ?

Ayrıca halen Etibank'm elinde bulunan geniş bor yatakları kısa sürede özel sektörün arama ve işletmesine geçebilecektir.

Bor ve trona, konunun can damarıdır. Ancak Yasa'nın tümü madenlerimiz üzerindeki kısmi devlet himayeciliğini kaldırıyor ve özel sektör eşittir millet anlayışını getiriyor.

Maden Mühendisleri Odası olarak, bu oluşumu benimsememize olanak yoktur.

TÜRKİYE JEOLOJİ KURULTAYI 1985 TOPLANDI

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası ve Türkiye Jeoloji Kurumu tarafından ortaklaşa olarak gerçekleştirilen "Türkiye Jeoloji Kurultayı 1985", 18-22 Şubat 1985 tarihleri arasında Ankara MTA ve DSİ salonlarında gerçekleştirilmiştir.

Kongrede, genel jeoloji etüd ve araştırmaları, metalik madenler ve endüstriyel hammaddeler etüd ve aramaları, mühendislik jeolojisi, jeoteknik etüd ve uygulamaları, hidrojeoloji etüd ve araştırmaları, doğal afetler, çevre jeolojisi etüd ve araştırmaları, kıyı ve deniz jeolojisi araştırmaları, doğal kaynakların aranması ve değerlendirilmesi, jeoloji eğitimi öğretimi ve istihdam sorunları konularında bildiriler sunulmuştur.

Ayrıca kongre sırasında fotoğraf sergisi, konser, tiyatro, bale gibi sosyal ve kültürel çalışmalar, film-slayt gösterileri, doğal kaynaklar sergisi düzenlenmiştir.

SERAMİKTEKNİK KONGRESİYAPILDI

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası ve Metalürji Mühendisleri Odası tarafından 15-19 Nisan 1985 tarihleri arasında Ankara MTA salonlarında "Seramik Teknik Kongresi" gerçekleştirilmiştir.

Seramiğe ilişkin bilimsel araştırma, ülkemiz seramik endüstrisi, yeni üretim yöntemleri, teknolojik gelişmeler, seramik üretiminde enerji ekonomisi, hammaddeler, seramik malzemelerinin kullanımı konularında bildirilerin sunulduğu kongre sırasında bir de sergi açılmıştır.

SÖYLEŞİLER

MADENCİLİK YATIRIM PROJELERİ

26.1.1985 günü Odamız salonunda düzenlenen aylık söyleşilerin altıncısına konuşmacı olarak katılan Maden Mühendisi Mehmet KAYADELEN "Madencilik Yatırım Projeleri" konulu bir söyleşi sundu.

Konuşmasına yatırım, proje, yatırım projesi ve madencilik yatırım projesi kavramlarının çerçevesini çizerek başlayan Sn. KAYADELEN daha sonra, genelde yatırım projelerinin, özelde madencilik yatırım projelerinin dönemlerini ve dönemler içerisindeki aşamalarını anlattıktan sonra, özetle şunları söylemiştir : "Madencilik projelerini diğer sanayi yatırımlarından ayıran en önemli farkı madencilik yatırım projelerinin tam kapasitedeki üretimle geri ödemelere başlamadan önce prospeksiyon, arama, uygulama (yatırım) ve işletmeye alma dönemlerinde büyük çapta harcamayı gerektirmesidir... Yatırım harcamaları arttıkça, yatırımın riski de azalır... Madencilik yatırım projelerinin, diğer tür projelerden önemli diğer farkı da, taşıdığı yüksek riskten kaynaklanmaktadır. Projelerin riski, cevher

yatağının cinsi, ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısı ve yatırımın aşamasına bağımlı olarak değişmekle birlikte, riski belirleyen öğeler 4 grupta toplanmaktadır : Rezerv riski, işletme riski, pazarlama riski ve politik risk... Madencilik yatırım projelerinin değerlendirilmesinde; bilinen ya da bilinebilecek parametreler ve tahmin edilen ekonomik parametrelerden söz edilebilir. Birincisine örnek : Rezerv tenor, kurtarma randımanı, işletme ömrü, devlet hakkı, vergiler, amortismanlar, kredi olanakları, teşvik türleri vb dir. İkincisine örnek ise : Toplam yatırım tutarı, işletme giderleri, ürünün satış fiyatıdır.

Yatırım projelerinin sağlıklı ve güvenilir olabilmesi, belirli koşulların yerine getirilmesine bağımlıdır. Bunları şu gruplarda toplayabilmekteyiz:

1. Maden yatağına ilişkin arama ve değerlendirme çalışmalarının bilimsel yaklaşımlar doğrultusunda yapılması,
2. Ülke ekonomisine ve sektöre ilişkin sağlıklı bilgilerin bulunabilmesi ve bunun için de bilgilerin istatistiksel olarak derlenmesi ve yaygınlaştırılması (bu konuda madencilik kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir.)
3. Ülkenin istikrarlı olması."

Sayın KAYADELEN'in konuşmasını tamamlamasından sonra, dinleyicilerin de katılımıyla, konunun çeşitli yönleri tartışılmıştır.

YENİ GELİŞME ve UYGULAMALAR

MADENLERDE HİDROLİK JENERATÖRE

M.S. Bureau of Mines ve bir madencilik şirketi, Mullan Idaho'da ABD'deki en ilginç hidroelektrik tesisini kurmuşlardır. Maden kuyusunda 2800 ft (920 m) derinliğe kurulan jeneratör, o seviyedeki kullanılan soğutma suyundan yararlanacaktır.

(* Kaynak : Mining Magazine May 1984, P. 477

Şirket 1981'de elektrik giderlerini azaltmaya yönelik bir araştırma başlatmıştır. Havalandırmada soğutma suyu olarak kullanılmakta olan su borularla yeryüzünden 2800 ft derinliğe pompalanmaktadır. Bu sudan elektrik üretilmesi düşünülmüştür. Bu amaçla çeşitli enerji dönüşüm teknikleri üzerinde durulmuş ve itme tahrikli bir sistem olan Pelton türbini, en esnek, en verimli ve en az bakım - onarım gerektiren sistem olarak seçilmiştir. Jeneratör üzerinde yapılan testler başarıyla sonuçlanmış ve 1984 Ocak ayında sistemin madene gönderilmesi planlanmıştır.

Kurulduktan sonra sistem, kimi farklılıklar dışında, herhangi bir hidrolik jeneratör gibi çalışacaktır. Su 2800 ft derinlikteki jeneratör seviyesine bir borudan akacak ve bir tek boru ağzından pelton tekerleğine verilecektir. Böylece jeneratör 2,56 milyon kwh/yıl elektrik üreterek 40 000 5/yıl kadar tasarruf sağlayacaktır.

BAŞYUKARI AÇILAN DÜNYANIN EN UZUN KUYUSU ➤

Başyukarı açma makinasıyla açılan dünyanın en uzun kuyusu, 6,02 m çap ve 478 m derinlikte, bir madencilik şirketi tarafından Premier Madeninde açılmaktadır. Tamamlandığında, Güney Afrika'da rastlanan sert kayaç koşullarında açılan bu türden ilk kuyu olacaktır.

Kuyu açımı, konvansiyonel delme ve patlatmayla açılan kuyulardan daha kısa sürede tamamlanacaktır. Ayrıca geçici şovelman, vinç tesisleri ve bunlar için yapılacak kaidelere de gerek kalmayacaktır.

Çalışma koşulları emniyetli olup, başyukarı açma yanında kör kuyu açmada da kullanılabilir. Güç girişi 600 kw, sürekli çalışma torku 540 kNm, koparma torku 648 kNm ve 700 ton'dur. Makina kuyunun genişletilmesini, geniş kesitler için geliştirilen kesici kafayla yapmaktadır.

(*) Kaynak : S.A. Mining Engineering Journal, July 1984, P. 32

Makina, 4 teknisyen, 18 operatör ve 21 işçiden oluşan bir ekiple aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır:

- 381 mm çaplı kılavuz delik 478 m'ye kadar 26,3 m/gün hızla delinmiştir.
- Delik 121,6 m x 6,02 m çapa ortalama 5,0 m/gün hızla genişletilmiştir. En iyi ilerleme günde 7,09 m olmuştur.

Henüz makinanın tüm gücünden yararlanılmamıştır. Bu ilerleme hızlarında, günde yaklaşık 5001 malzeme (85 t/m ilerleme) kazılmaktadır.

AZBAKIMGEREKTİREN GÜÇLÜ FAN SUSTURUCULARA

Yüksek ve düşük çekişli fanlarda oluşan ses problemlerini gidermek amacıyla bir firma tarafından çeşitli türde endüstriyel fan susturucuları geliştirilmiştir. Bu susturucular başta madencilik olmak üzere, metalürji endüstrisinde ve diğer benzeri endüstriyel alanlarda kullanılmaktadır. Tozlu ortamda çalışan bir fanın çıkış ağzına yerleştirilerek 12 ay süresince test edilen susturucuda herhangi bir arıza gözlemlenmemiştir. Susturucunun dış yüzeyi yüksek yoğunluktaki ses emici madde içeren dairesel ya da dikdörtgen çerçeveler ile kaplanmıştır. Tek parça halinde olan iç çerçeve, biriken tozları atmak için çıkartılabilir. Bu açıdan oluşan aşırı korozyonu gidermek amacıyla susturucunun iç çerçevesini değiştirmek bütünü nü değiştirmekten daha ucuz mal olmaktadır. Susturucunun içinde bulunan ayırıcı sistem bakım için çıkartılabilmektedir.

UZUNDELİKDELME MAKİNASINDA OTOMATİK TUTUCULAR«")

Yeraltı üretim deliklerinin açılmasında kullanılmakta olan delicilerde otomatik tij tutma sis-

(*) Kaynak : Canadian Mining Journal, November 1984, Vol 105, No: 11

(**) Kaynak : Canadian Mining Journal, November 1984, Vol 105, No: 11

temi geliştirilmiştir. 4-6 ya da 8 ft'lik boylara göre düzenlenen platformların 15 t'lik alma kapasiteleri vardır. Otomatik sistem sürekli delik delme olanağı sağlar. Bu hidrolik deliciler dilim göçertme (Sub-Level caving) dilim alma (Sub-level stoping), dairesel delme, paralel delme ve yelpaze delme için kullanılabilir. Hava tahrikliyle karşılaştırıldığında iki katı hızla çalıştığı, üçte biri kadar enerji harcadığı ve çelik aksamlardaki bozunmaların daha yavaş olduğu söylenebilir.

SULU ÇAMUR POMPASI, DRENAJ POMPASINA ÇEVİRİLEBİLİR

Yeni üretilen Brindex Semi Modeli sulu çamur pompası, bazı hidrolik parçaların değiştirilmesiyle drenaj pompasına çevrilebilir. Semi modeli sulu çamur pompalarında, özel olarak yerleştirilen girdap tipi pervane sayesinde minimum pompalama kapasitesi 2500 litre/dak'dır. Diğer Grindex modellerinde olduğu gibi Semi Modellerinde de pompa bölümü kolayca değiştirilebilen, aşınmayı önleyici özel kauçukla kaplanmıştır. Grindex modeli sulu çamur pompalarının tek ve üç zamanlı olan yedi değişik modeli bulunmaktadır.

SÜREKLİ YÜKLEYİCİLER

Tuvönan maden işletmeciliğinde artan üretimi taşımak amacıyla iki tip yükleyici geliştirmiştir.

(*) Kaynak : Canadian Mining Journal,
November 1984, Vol 105 No: 1 1.

Daha önce yapılan LHD modeli loderlerin yükleme kapasitesi 100 t/saat iken yeni geliştirilen CMS modellerinde bu kapasite 1000 t/saat'e yükseltilmiştir. Bu yükleyiciler titreşimli bir çeneye sahiptirler. Yükleyici çenesini parça cevher yığınının altına sokar ve titremeye başlar, bu yolla çanağın üzerine dökülen cevher zincirli konveyör aracılığıyla bant konveyörlere nakledilir. Titreşim hareketi sürekli ve yüksek üretkenlik sağlar.

CMS değişik tarzda 450 t/saat ve 1000 t/saat kapasiteli yükleyiciler üretebilmektedir. Modeller arasındaki fark yalnız zincirli konveyörlerdir. Düşük kapasiteli olanı CL-450 modeli, tek hat zincirli konveyöre sahipken büyük kapasiteli olan CL-1000 modeli çift hat zincirli konveyöre sahiptir. Çalışma hızı CL-1000 modeli için 77 ft/dak iken bu rakam CL-450 modeli için 61 ft/dak'dır.

Her iki yükleyici de palet üzerinde hareketli mekanizmaya sahiptir. Bu hareket bölümü 38 ft uzunluğa ve 8,3 ft yüksekliğe sahiptir. Genişlikleri ve manevra alanı modellere göre değişmektedir. CL-450 modelleri 7 ft genişliğe sahiptir ve 32 ft 'lik bir yarıçap çizerek manevra yapabilirken, bu rakamlar CL-1000 modelleri için 9,3 ft 'dir.

Bu yükleyiciler 200 BG ve 575 volt motorlarla çalışmaktadır. Hareket sırasında 2 mil/saat lik bir hıza erişmektedir.

(**) Kaynak : Canadian Mining Journal,
January 1985, Vol 106, No: 1

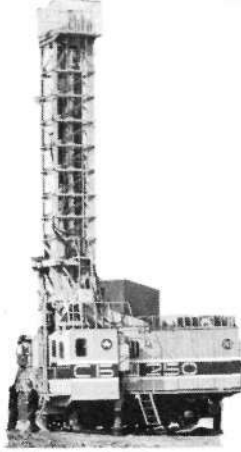

Etibank
sürekli, güçlü, başarılı

ETİ DANK

"güçlü kuruluş, güçlü bankacılık"
Sermayesi: 150 milyar.

SBSH - 250 MN DERİN LAĞIM MAKİNASI

Delik çapı: 243 - 269 m/m
Matkaba verilen ağırlık : 0.30 ton
Delik derinliği : 32 m.
Toplam güç : 384 kw.
Maksimum Delme hızı : 60 m/saat.
Toplam ağırlık : 65 ton.
İLE 3000 m/ay DELİYORUZ.

EKG - 5 A KAYA TİPİ EKSKAVATÖRLER

- PALETLİ
 - ELEKTRİKLİ
 - 5 m³ KEPÇE KAPASİTELİ
 - MİNİMUM İŞLETME MALİYETİ
 - TOPLAM GÜCÜ : 250 kw.
 - TOPLAM AĞIRLIK : 196 ton
 - Maksimum kazma yüksekliği : 10.3 m.
 - Maksimum boşaltma yüksekliği : 6.7 m.
- İLE 500 m³/sa. YÜKLÜYORUZ.

BELAZ KAYA KAMYONLARI

- 30-40-75-110-180 TON
TAŞIMA KAPASİTELİ
- AĞIR HİZMET TİPİ
- EKONOMİK, UZUN ÖMÜRLÜ
İLE TAŞIYORUZ.

HER ÇEŞİT MADEN VE İNŞAAT
MAKİNALARI İLE HİZMETİNİZDEYİZ.

TİCARET ADI KOMANDİT ŞİRKETİ
İNKILAP SOK. 31/9 YENİŞEHİR - ANKARA
TEL: 18 71 13 - 18 04 73 TLX : 42 881 Okut Tr.

- Yüksek Performans
- Bol yedek parça
- Süratli Servis
- Dayanıklılık

**ELMASLI SONDAJ MATKAPLARI
KAROTİYERLER, TİJLER**

SONMAK

SONDAJ MAKİNE VE EKİPMANLARI İMALAT LTD. ŞTİ.

Büyük Sanayi Tesviyeci Sokak 18, Ankara - TURKEY

☎ 10 57 68 - 11 75 19 - 11 05 09

Telex.44038 sonl tr